

Warszawa, dnia 17.04.2024 r.

SIB/19/2024/MM

Szanowny Pan
Donald TUSK
Prezes Rady Ministrów

W związku ze zmianą stawki podatku VAT na podstawowe produkty żywnościowe z 0% do 5%, występującą w wyniku tej zmiany trudną sytuacją dostawców żywności do sieci handlowych oraz narastania problemu handlu produktami poprzez formę marek własnych sieci handlowych, Zarząd Krajowej Rady Spółdzielczej zwraca się do Pana Premiera z prośbą o pomoc w rozwiązaniu w/w problemów.

Sprawa jest istotna, ponieważ skutki podniesienia stawki VAT do 5% na w/w produkty odczuwają głównie dostawcy żywności do sieci handlowych, w tym spółdzielnie mleczarskie. W ostatnich latach szereg negatywnych czynników, w tym bardzo duży wzrost cen nośników energii elektrycznej i gazu wykorzystywanych w działalności gospodarczej, spowodowały nagłe, bezprecedensowe pogorszenie opłacalności produkcji żywności, w szczególności wyrobów mleczarskich. Duża część producentów żywności znalazła się na granicy opłacalności produkcji bądź czerpie ostatnie środki z zasobów kryzysowych, wypracowanych w poprzednich latach. Drastyczny wzrost cen kosztów produkcji nie jest wyrównywany proporcjonalnym wzrostem cen żywności (np. w 2022 r. kilkukrotny, nawet w krótkim okresie 8-krotny wzrost cen gazu stanowiącego duży udział w kosztach przetwórstwa mleka, nie mógł być bezpośrednio przeniesiony na cenę sprzedawanych przez spółdzielnie do sieci handlowych produktów mleczarskich).

Ponadto pragniemy zwrócić uwagę na trwającą niekontrolowaną wojnę handlową pomiędzy sieciami handlowymi, w szczególności dyskontami. **Ofiarami tej wojny są polscy producenci żywności, w szczególności będące w trudnej sytuacji spółdzielnie mleczarskie**, mające ok. 80% skupu mleka i podobny udział w przetwórstwie mleka w Polsce. Kierowane

z sieci handlowych wobec dostawców żywności oczekiwanie lub warunek dostaw produktów w dotychczasowych cenach (sprzed podwyżki stawki VAT) powoduje, że cały koszt podatku VAT obciąża spółdzielnie. Przy rentowności wielu spółdzielni na poziomie 2-3%, wpadają one w straty. W konsekwencji oznacza to utratę płynności finansowej, upadek spółdzielni, a tym samym wielu gospodarstw producentów mleka.

Aby odmienić obecną sytuację, niezbędne jest przywrócenie stawki VAT na podstawowe produkty żywnościowe do poziomu 0% lub ograniczenie wyżej opisanej wojny

sieci handlowych kosztem producentów żywności. W swojej polityce sieci handlowe zdają się nie uwzględniać kosztów producentów żywności oraz ich rentowności, co może w dalszej perspektywie doprowadzić do ograniczenia produkcji żywności w naszym kraju.

Jednocześnie zwracamy się do Pana Premiera z innym nierozwiązanym od wielu lat problemem związanym z potrzebą unormowania sytuacji w handlu produktami polskich zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego w sieciach handlowych poprzez formę marek własnych. Według danych zgromadzonych przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wartość sprzedaży marek własnych w sektorze HSD (hipermarkety, supermarkety i dyskonty) w 2020 r. wyniosła około 57 mld zł (wzrost o 30% w stosunku do roku 2016) i stanowiła 34% przychodów ze sprzedaży tego sektora, z czego w przypadku dyskontów było to ok. 50% ich przychodów. Aby rozwiązać ten problem, należy doprecyzować istniejący przepis art. 17d Ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1233), który w praktyce jest przepisem „martwym” i nie tworzy warunków ochrony. Krajowa Rada Spółdzielcza przedstawiła stanowisko w tej sprawie Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 marca br., **wnioskując o zmianę obecnego jego brzmienia:**

„Czynem nieuczciwej konkurencji jest wprowadzanie do obrotu przez sieci sklepów dyskontowych towarów w ilości przewyższającej 20% wartości obrotów z markami stanowiącymi własność właściciela sieci lub podmiotów zależnych”

na:

„Czynem nieuczciwej konkurencji jest wprowadzanie do obrotu, w roku kalendarzowym lub obrachunkowym, przez sieci sklepów towarów w ilości przewyższającej 20% wartości obrotów z markami stanowiącymi własność właściciela sieci lub podmiotów zależnych”.

Po dalszej analizie oraz dyskusjach z uczestnikami rynku doszliśmy do wniosku, że proponowaną zmianę należy nieco zmodyfikować tak, aby wyeliminować wątpliwości mogące powstać przy realizacji obowiązku ustawowego oraz przewidzieć obowiązek sprawozdawczy ułatwiający nadzór nad przestrzeganiem tego obowiązku. Dlatego proponujemy następujące brzmienie:

„Czynem nieuczciwej konkurencji jest wprowadzanie do obrotu w roku kalendarzowym lub obrachunkowym przez sieci sklepów dyskontowych towarów z markami stanowiącymi własność właściciela sieci lub podmiotów zależnych w ilości przewyższającej 20% ogólnej ilości takich towarów wprowadzonych do obrotu w poprzednim roku kalendarzowym lub obrachunkowym jak również wprowadzanie do obrotu w kwartale kalendarzowym przez sieci sklepów dyskontowych towarów z markami stanowiącymi własność właściciela sieci lub podmiotów zależnych w ilości przewyższającej 20% ogólnej ilości takich towarów wprowadzonych do obrotu w poprzednim kwartale kalendarzowym. Sieci sklepów dyskontowych zobowiązane są do 30 dnia po zakończeniu każdego kwartału kalendarzowego składać do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów informację o ilościach towarów wprowadzanych do obrotu ogólnie i z markami stanowiącymi własność właściciela sieci lub podmiotów zależnych (w podziale na poszczególne grupy asortymentowe). Wzór informacji, podział

na grupy asortymentowe towarów objętych informacją oraz dokładny sposób składania informacji określi w rozporządzeniu Rada Ministrów, mając na uwadze zapewnienie przestrzegania powyższego zakazu.”

Krajowa Rada Spółdzielcza wyraża nadzieję na zainteresowanie Pana Premiera oraz Rządu RP w/w dwoma zgłoszonymi problemami oraz wsparcie przyjęcia rozwiązań dla poprawy obecnej trudnej sytuacji dostawców żywności do sieci handlowych.

dr inż. Mieczysław Grodzki

**Prezes Zarządu
Krajowej Rady Spółdzielczej**